

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2023-4-010 (Menfi Tespit/Muafiyet)
Karar Sayısı : 24-29/685-286
Karar Tarihi : 11.07.2024

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Ahmet ALGAN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Ayşe ERGEZEN, Cengiz ÇOLAK

B. RAPORTÖRLER: Sebahat Gözde BİRCAN, Burçin GÜLEŞ, Ayberk GÜLTEKİN,
Merve KOÇ, Bengisu ÇAYAN, Emre NEBİOĞLU

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN : - QNB Finansbank AŞ
Temsilcisi: Bahar Fatma ÇELİK
Esentepe Mahallesi Büyükdere Caddesi Kristal Kule Binası
No:215 Şişli/ İstanbul
- HSBC Bank AŞ
Esentepe Mahallesi Büyükdere Caddesi No:128/D Esentepe
Şişli/İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** QNB Finansbank AŞ ile HSBC Bank AŞ arasında 09.06.2017 tarihinde imzalanan Üye İşyeri Kullanım Programı Sözleşmesi ve ekleri ile ilgili sözleşmelere ek olarak akdedilen 09.06.2022 tarihli Üye İşyeri Kullanım Programı Ek Sözleşmesi'ne menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** QNB Finansbank AŞ (QNB FİNANSBANK) ile HSBC Bank AŞ (HSBC) arasında 09.06.2017 tarihinde imzalanan Üye İşyeri Kullanım Programı Sözleşmesi ve eklerine (ANA SÖZLEŞME) Rekabet Kurulunun (Kurul) 14.12.2017 tarihli ve 17-41/651-289 sayılı kararı ile bireysel muafiyet tanınmıştır. 09.06.2022 tarihinde süresi dolan ANA SÖZLEŞME'nin süresinin ilgili tarihten itibaren 5 yıl uzatılması nedeniyle, QNB FİNANSBANK tarafından yapılan ve Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 29.03.2023 tarih ve 36944 sayı ile intikal eden başvuruda; ANA SÖZLEŞME'ye ve ANA SÖZLEŞME'ye ek olarak akdedilen ve 09.06.2022 tarihinde yürürlüğe giren Üye İşyeri Kullanım Programı Ek Sözleşmesi'ne (EK SÖZLEŞME) 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilmesi veya aynı Kanun'un 5. maddesi kapsamında muafiyet tanınması talep edilmektedir. Konuya ilişkin olarak düzenlenen 05.07.2024 tarihli ve 2023-4-010/MM sayılı Muafiyet-Menfi Tespit Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili Rapor'da; QNB FİNANSBANK ile HSBC arasında 09.06.2017 tarihinde imzalanan ANA SÖZLEŞME ile ANA SÖZLEŞME'ye ek olarak akdedilen ve 09.06.2022 tarihinde yürürlüğe giren EK SÖZLEŞME'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğu ve anılan sözleşmelere aynı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilemeyeceği, 09.06.2017 tarihli ANA SÖZLEŞME ve 09.06.2022 tarihli EK SÖZLEŞME'nin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (2002/2 sayılı Tebliğ) kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağı, bununla birlikte 09.06.2017 tarihli ANA SÖZLEŞME ve

09.06.2022 tarihli EK SÖZLEŞME'ye 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde beş yıllık sözleşme süresi boyunca bireysel muafiyet tanınabileceği ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. İlgili Teşebbüsler

G.1.1. HSBC

- (4) Merkezi Londra'da bulunan ve dünya çapında bankacılık ve finans hizmetleri pazarlarında faaliyet gösteren HSBC Grubu'nun bünyesinde yer alan HSBC, Türkiye'deki faaliyetlerine 1990 yılında başlamış olup kurumsal bankacılık, yatırım bankacılığı, bireysel bankacılık ve birikim yönetimi alanlarında hizmet ve finansal çözümler sunmaktadır.

G.1.2. QNB FİNANSBANK

- (5) 1987 yılında İstanbul'da kurulan QNB FİNANSBANK, 2006 yılında National Bank of Greece S.A. tarafından¹, 15.06.2016 tarihinde ise Qatar National Bank S.A.Q. tarafından² devralınmıştır. QNB FİNANSBANK; bireysel, ticari, kurumsal ve KOBİ müşterilerine yönelik ürün ve hizmetler sunmaktadır.

G.2. Sektöre İlişkin Bilgiler

- (6) Türkiye'de bankacılık sektörü 5411 sayılı Bankacılık Kanunu (5411 sayılı Kanun) kapsamında düzenlenmektedir. İlgili Kanun uyarınca Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuna (BDDK) Türk bankacılık sektörünün düzenlenmesi ve denetlenmesine ilişkin görev ve yetkiler tanınmıştır. BDDK banka ve çeşitli finansal şirketlerin kuruluşu, faaliyetleri, yönetimi, birleşme, bölünme, hisse değişimi ve tasfiyelerini düzenlemek ve denetlemekle yetkilidir. 5411 sayılı Kanun'un 4. maddesinde bankaların faaliyet alanları şu şekilde ifade edilmiştir:

"a) Mevduat kabulü. b) Katılım fonu kabulü. c) Nakdî, gayrinakdî her cins ve surette kredi verme işlemleri. d) Nakdî ve kaydî ödeme ve fon transferi işlemleri, muhabir bankacılık veya çek hesaplarının kullanılması dahil her türlü ödeme ve tahsilat işlemleri. e) Çek ve diğer kambiyo senetlerinin iştirası işlemleri. f) Saklama hizmetleri. g) Kredi kartları, banka kartları ve seyahat çekleri gibi ödeme vasıtalarının ihracı ve bunlarla ilgili faaliyetlerin yürütülmesi işlemleri. h) Efektif dahil kambiyo işlemleri; para piyasası araçlarının alım ve satımı; kıymetli maden ve taşların alımı, satımı veya bunların emanete alınması işlemleri. i) Ekonomik ve finansal göstergelere, sermaye piyasası araçlarına, mala, kıymetli madenlere ve dövizde dayalı; vadeli işlem sözleşmelerinin, opsiyon sözleşmelerinin, birden fazla türev aracı içeren basit veya karmaşık yapıdaki finansal araçların alımı, satımı ve aracılık işlemleri. j) Sermaye piyasası araçlarının alım ve satımı ile geri alım veya tekrar satım taahhüdü işlemleri. k) Sermaye piyasası araçlarının ihraç veya halka arz yoluyla satışına aracılık işlemleri. l) Daha önce ihraç edilmiş olan sermaye piyasası araçlarının aracılık maksadıyla alım satımının yürütülmesi işlemleri. m) Başkaları lehine teminat, garanti ve sair yükümlülüklerin üstlenilmesi işlemleri gibi garanti işleri. n) Yatırım danışmanlığı işlemleri. o) Portföy işletmeciliği ve yönetimi. p) Hazine Müsteşarlığı ve/veya Merkez Bankası ve kuruluş birlikleri nezdinde oluşturulan bir sözleşme kapsamında üstlenilen yükümlülükler çerçevesinde alım satım işlemlerine ilişkin piyasa

¹ QNB FİNANSBANK ve QNB FİNANSBANK'ın kontrolündeki diğer finansal şirketlerin kontrolünün National Bank of Greece S.A. tarafından FIBA Holding AŞ, FIBA Holding AŞ ve Fiba Faktoring Hizmetleri AŞ'den devralınması işlemine Kurulun 20.07.2006 tarihli ve 06-53/686-193 sayılı kararı ile izin verilmiştir.

² QNB FİNANSBANK ve QNB FİNANSBANK'ın kontrolündeki diğer finansal şirketlerin kontrolünün Qatar National Bank S.A.Q. tarafından National Bank of Greece SA'dan devralınması işlemine Kurulun 03.05.2016 tarihli ve 16-15/245-107 sayılı kararı ile izin verilmiştir.

yapıcılığı. r) Faktöring ve forfaiting işlemleri. s) Bankalararası piyasada para alım satımı işlemlerine aracılık. t) Finansal kiralama işlemleri. u) Sigorta acenteliği ve bireysel emeklilik aracılık hizmetleri”

- (7) İlgili hükümden anlaşılabacağı üzere, bankacılık sektörünün doğası gereği bankaların faaliyet alanlarının ve kapsamının oldukça geniş olduğu görülmektedir. Bankalar; kurumsal bankacılık, bireysel bankacılık, ticari bankacılık, küçük ve orta ölçekli işletmeler (KOBİ) bankacılığı gibi hizmetlerin yanı sıra hazine işlemleri, portföy yöneticiliği, yatırım danışmanlığı ve aracılık hizmetleri, ödeme hizmetleri, faktöring ve finansal kiralama gibi birçok hizmeti bünyesinde barındırabilmektedir.
- (8) 5411 sayılı Kanun’un 3. maddesinde faaliyet alanları itibarıyla mevduat, katılım ve kalkınma ve yatırım bankaları şeklinde sınıflandırılan bankaların faaliyet alanlarının bu denli geniş olması, sunulan hizmetlerin birçok alt kola ayrılmasına sebep olmaktadır. Başvuru konusunu oluşturan bildirim, QNB FİNANSBANK ile HSBC arasında ödeme hizmetleri pazarında gerçekleştirilen faaliyetlere ilişkin bir iş birliğinin kurulmasına dairdir. Kuruma intikal eden başvuru ile QNB FİNANSBANK ve HSBC arasında üye iş yeri edinme faaliyetleri kapsamında POS altyapısının kullanılmasına yönelik iş birliğinin uzatılması amaçlanmaktadır. Bu iş birliği HSBC tarafından ihraç edilen Advantage markalı kredi kartları ile yapılan ödemelerin QNB FİNANSBANK üye iş yerlerinde kabul edilebilmesini sağlamaktadır. Bildirime konu faaliyetlere ilişkin Türkiye’de mevcut düzenleme, temel olarak 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun (6493 sayılı Kanun) ile tesis edilmektedir. Anılan Kanun’da ödeme işlemi “gönderen veya alıcının talimatı üzerine gerçekleştirilen fon yatırma, aktarma veya çekme faaliyeti” olarak tanımlanmaktadır.
- (9) 6493 sayılı Kanun’da ödeme hizmeti sağlama yetkisi yalnızca ödeme hizmeti sağlayıcılarına tanınmış olup hangi teşebbüslerin ödeme hizmeti sağlayıcısı olarak kabul edileceği de düzenlenmiştir. Bu kapsamda 6493 sayılı Kanun’un 13. maddesi uyarınca, i) 5411 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar, ii) elektronik para kuruluşları, iii) ödeme kuruluşları, iv) Posta ve Telgraf AŞ ödeme hizmeti sunmaya yetkili ödeme hizmeti sağlayıcısı olarak nitelendirilmektedir³. Dolayısıyla gerek bankalar gerekse de 6493 sayılı Kanun’da “ödeme hizmeti sağlamak ve gerçekleştirmek için kanun kapsamında yetkilendirilmiş tüzel kişi” olarak tanımlanan ödeme kuruluşları ile yine 6493 sayılı Kanun’da “kanun kapsamında elektronik para ihraç etme yetkisi verilen tüzel kişi” şeklinde tanımlanan elektronik para kuruluşları (e-para kuruluşları), ödeme hizmeti sağlayıcısıdır.
- (10) 6493 sayılı Kanun’un “Ödeme Hizmeti” kenar başlıklı 12. maddesinde, ödeme hizmetlerinin neler olduğu tahdidi olarak sayılmıştır. İlgili hükmün birinci fıkrası şu şekildedir:

“Bu Kanun uyarınca ödeme hizmetleri;

- a) Ödeme hesabına para yatırılması ve ödeme hesabından para çekilmesine imkân veren hizmetler de dâhil olmak üzere ödeme hesabının işletilmesi için gerekli tüm işlemleri,
- b) Ödeme hizmeti kullanıcısının ödeme hizmeti sağlayıcısı nezdinde bulunan ödeme hesabındaki fonun aktarımını içeren, bir defaya mahsus olanlar da dâhil doğrudan

³ 6493 sayılı Kanun kapsamında ödeme hizmetleri alanında ödeme kuruluşu olarak faaliyette bulunmak isteyen teşebbüsler, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası’ndan (TCMB) faaliyet izni almak zorundadır. 24.06.2024 tarihi itibarıyla faaliyet izni aktif olan ve sadece ödeme kuruluşu olarak faaliyet gösteren 25, ödeme ve elektronik para kuruluşu olarak faaliyet gösteren 57 teşebbüs bulunmaktadır.

borçlandırma işlemi, ödeme kartı ya da benzer bir araçla yapılan ödeme işlemi ile düzenli ödeme emri dâhil para transferini,

- c) *Ödeme aracının ihraç veya kabulünü,*
- ç) *Para havalesini,*
- d) *Gönderen tarafından ödeme işleminin yapılmasına ilişkin onayın bir bilişim veya elektronik haberleşme cihazı aracılığıyla verildiği ve ödemenin ödeme hizmeti kullanıcısı ile mal veya hizmet sağlayan arasında sadece aracı olarak faaliyet gösteren bir bilişim veya elektronik haberleşme işletmecisine yapıldığı ödeme işlemini,*
- e) *Fatura ödemelerine aracılık edilmesine yönelik hizmetleri,*
- f) *Ödeme hizmeti kullanıcısının isteği üzerine başka bir ödeme hizmeti sağlayıcısında bulunan ödeme hesabıyla ilgili sunulan ödeme emri başlatma hizmetini,*
- g) *Ödeme hizmeti kullanıcısının onayının alınması koşuluyla, ödeme hizmeti kullanıcısının ödeme hizmeti sağlayıcıları nezdinde bulunan bir veya daha fazla ödeme hesabına ilişkin konsolide edilmiş bilgilerin çevrim içi platformlarda sunulması hizmetini,*
- ğ) *Ödemeler alanında toplam büyüklük veya etki alanı açısından Bankaca belirlenecek seviyeye ulaşan diğer işlem ve hizmetleri ifade eder.”*

- (11) Öte yandan dosya kapsamında incelenen faaliyetlere ilişkin olarak 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu (5464 sayılı Kanun) ile Banka Kartları ve Kredi Kartları Hakkında Yönetmelik'in (Kart Yönetmeliği) ilgili hükümleri de değerlendirilmiştir. 5464 sayılı Kanun'un 4. maddesi “*Kartlı sistem kurma, kart çıkarma, üye işyerleri ile anlaşma yapma ve bilgi alışverişi faaliyetinde bulunmak isteyen kuruluşların Kuruldan izin almaları şarttır.*” şeklinde düzenlenmiş olup kart çıkarma ve üye iş yeri anlaşması yapma faaliyetlerinin izne tabi olduğu hükme bağlanmaktadır.
- (12) Kart çıkarma ve buna ilişkin yükümlülüklerin düzenlendiği mezkur Kanun'un 8. maddesi uyarınca ise kart çıkaran kuruluşların talepte bulunmayan veya sözleşme imzalamayan kişiler adına hiçbir şekil ve surette kart verememeleri ile kartların düzenli ve güvenli kullanımına yönelik sistemi kurmakla ve kesintisiz olarak açık tutmakla yükümlü olmaları gibi birtakım yükümlülükleri bulunmaktadır.
- (13) Diğer yandan 5464 sayılı Kanun'un “Kartın kontrol ve kabulü” başlıklı 17. maddesinin birinci fıkrasında ise üye iş yerlerinin, kart hamillerinin yapmış oldukları mal ve hizmet alımlarının bedelini banka kartı ya da kredi kartı ile ödeme taleplerini, indirim dönemleri de dâhil olmak üzere, kabul etmek zorunda olduğu, üye iş yerleri tarafından kartın kullanılması dolayısıyla komisyon veya benzeri bir isim altında ilave bir ödemede bulunulmasının talep edilemeyeceği hüküm altına alınmakta ve aykırı işlem gerçekleştiren üye iş yerlerine birtakım yaptırımlar öngörülmektedir.
- (14) Ayrıca 5464 sayılı Kanun'un “Üye iş yeri anlaşması yapan kuruluşlar” başlıklı 21. maddesinin birinci fıkrasında ise üye iş yeri anlaşması yapan kuruluşların, kartın kabulü hususunda kart çıkaran kuruluştan onay alınmasını sağlayacak altyapıyı oluşturmakla yükümlü olduğu düzenlenmektedir.
- (15) Kart Yönetmeliği'nin 27/A maddesinde üye iş yeri anlaşması yapan kuruluşlarca sahip olunması gereken teknik altyapıya ilişkin hususlara yer verilmektedir. Buna göre kartlı ödeme işlemleri bakımından, üye iş yeri anlaşması yapan kuruluşlar ya da üye iş yerlerinin teknik altyapıları asgari olarak Ödeme Kartı Endüstrisi Veri Güvenliği Standardı'nda (*Payment Card Industry Data Security Standard-PCI DSS*) benimsenen kurallara uygun olmak zorundadır. Hassas kart verilerinin işlendiği bir hizmeti verebilmek için yetkili firmalarca onaylanması ve gözetilmesi gereken PCI DSS uyumluluğu; kredi kartının işlenmesi, iletilmesi ve saklanması aşamalarında uyulması

gereken mantıksal ve fiziksel bilgi güvenliği kuralları olarak tanımlanmaktadır. Bu kurallar; VISA, MasterCard, American Express, JCB, Discover gibi şirketlerin oluşturduğu konseyin (*PCI Security Standard Council*) kart bilgisi ileten, işleyen, saklayan tüm kurumların uymasını beklediği bilgi güvenliği standardı olup ülkemizde de kart bilgisi ileten, işleyen, saklayan tüm teşebbüslerin bu kurallara uyması gerekmektedir⁴.

- (16) Kredi kartları ile yapılan ödemeler bakımından hizmet sunumunda bulunan bankalar pazarın iki ayağında faaliyet göstermektedir. Pazarın bir tarafı kart hamillerine kredi kartı pazarlama (kart ihraç) faaliyetlerini içermekteyken diğer tarafı iş yerlerine kartlı ödemeleri kabul edebilmeleri için fiziki ya da sanal POS hizmeti (üye iş yeri edinme/kart kabul) sunmayı kapsamaktadır. Bu noktada bankaların pazarda rekabet etmek için benimseyebilecekleri iki farklı iş modeli bulunmaktadır. İlk iş modelinde bankalar, doğrudan kendi kredi kartı markalarını oluşturup kart ihraç etmektedir (örneğin Türkiye İş Bankası AŞ'nin Maximum, Türkiye Halk Bankası AŞ'nin Paraf, QNB FİNANSBANK'ın CardFinans markalı kredi kartları). Bu durumda taksitli ödeme yapılabilmesi için tek çekim ödemelerden farklı olarak taksitli ödemelerin niteliği gereği kredi kartını ihraç eden bankanın, ödemenin yapılacağı iş yeri ile üye iş yeri anlaşması yapmış olması ve bu üye iş yerine kendi kredi kartı ile yapılacak taksitli ödemeleri kabul etmesini sağlayacak POS hizmetini sunuyor olması gerekmektedir. Diğer bir ifadeyle, tek çekim ödemelerde kartı ihraç eden banka ile kartı kabul eden bankanın farklı olması durumunda takas sistemi üzerinden bankalar arası onay süreçleriyle iş yerleri ödeme alabilirken, iş yerlerinin taksitli ödemeleri kabul edebilmesi için kartı ihraç eden banka ile kartı kabul eden yani iş yerine POS hizmeti sunan bankanın aynı olması gerekmektedir.
- (17) Bankaların pazarda rekabet etmek için benimseyebilecekleri ikinci iş modelinde ise bankalar, kendi ihraç ettikleri kredi kartlarına özgü bir marka altında faaliyet göstermek yerine, birden çok bankanın aynı marka çatısı altında faaliyet gösterdiği bir kredi kartı ailesi ya da diğer bir ifadeyle ortak markalı kart programı bünyesinde (örneğin Bonus ve World programları) faaliyet göstermektedir. Söz konusu iş modelinde marka sahibi banka, kart programına katılmak isteyen diğer bankalara marka kullanım lisansı vermekte ve katılımcı bankalar, marka standartları, teknik standartların korunması ve kart hamillerine verilecek hizmetin asgari seviyesinin belirlenmesi, tarafların hak ve yükümlülükleri ile uygulama esaslarının ve hizmet standartlarının tespit edilmesine ilişkin düzenlemeler getiren marka paylaşım sözleşmeleriyle ilgili kart markası altında kart ihraç ve/veya kart kabul yetkisini elde etmektedir. Bankaların aynı marka altında kredi kartı ihraç ve kabul faaliyeti göstermesi sayesinde kart hamilleri; kendi kredi kartlarının program üyesi hangi banka tarafından ihraç edildiğine ya da ödemeyi kabul edecek iş yerinin program üyesi hangi bankadan POS hizmeti aldığına bakmaksızın program üyesi herhangi bir bankanın üye iş yeri ağında yer alan iş yerinde taksitli alışveriş yapabilmektedir. Bu bakımdan ortak markalı kredi kartı programları, programa üye bankaların birbirlerinin üye iş yeri ağından faydalanmasını sağlamaktadır. Diğer taraftan, aynı marka çatısı altında faaliyet gösterilmesi nedeniyle program üyesi bankaların, ilgili marka altında ihraç edilen kredi kartlarına sahip tüketiciler için geniş bir iş yeri ağında geçerli olan ve standart koşullar içeren kampanyalar geliştirmesi ve bu kampanyaları ortak şekilde tanıtımları mümkün olmaktadır. Ek olarak ortak markalı kart programlarında program üyesi bankalar genellikle hem kart ihraç hem de üye iş yeri edinme faaliyetlerini bir arada yürütmekte olup bu kapsamda ortaya çıkan POS temini/bakımı, altyapı, reklam/kampanya ve işgücü maliyetlerine katlanmaktadırlar.

⁴ Bkz. Kurulun 24.12.2020 tarihli ve 20-55/769-341 sayılı kararı.

- (18) Başvuru konusu işlem, yukarıda esaslarına yer verilen ve HSBC'nin kendi markası altında faaliyet göstermesine dayalı olarak birinci iş modeli kapsamında kabul edilebilmekle birlikte HSBC'nin kabul tarafında QNB FİNANSBANK altyapısını kullanmasına dayalı bir iş birliğini konu edinmektedir. Bu kapsamda inceleme konusu iş birliği yalnızca üye iş yeri edinimi faaliyetine yönelik bir iş birliği olup ortak markalı kart kullanımını ve programını konu edinmemektedir. Öyle ki, mezkûr iş birliği sayesinde HSBC, kendi kart markası altında ihraç ettiği kredi kartlarının, kart hamilleri tarafından marka değişikliği ya da devri olmaksızın kullanımının devamını sağlamaya söz konusu iş birliği süresince devam edebilecek olup bu süre boyunca Advantage marka kredi kartını ihraç ederek, bu kartlarla müşterilerine, QNB FİNANSBANK'ın CardFinans markalı kartları için sahip olduğu üye iş yeri ağında taksitli/tek çekim işlem imkânı sağlayabilecektir. Diğer bir deyişle, HSBC ve QNB FİNANSBANK, ortak markalı kart kullanımı ve bu kapsamda bir platform paylaşımının tarafı olmayacak olup yalnızca QNB FİNANSBANK'a ait üye iş yeri ağından, HSBC'nin faydalanacağı bir iş birliğinin tarafı olmaktadır⁵.

G.3. İlgili Pazar

G.3.1. İlgili Ürün Pazarı

- (19) Bildirime konu EK SÖZLEŞME ile QNB FİNANSBANK ve HSBC'nin ANA SÖZLEŞME kapsamında düzenlenen üye iş yeri edinme alanındaki faaliyetlerine ilişkin iş birliği süresinin uzatılması amaçlanmaktadır. Ayrıntılarına aşağıda yer verileceği üzere, EK SÖZLEŞME ile değiştirilmeyen ANA SÖZLEŞME madde ve ekleri aynı şekilde yürürlükte kalmaya devam edecek olup EK SÖZLEŞME'de hüküm bulunmayan haller için ANA SÖZLEŞME hükümleri geçerli ve bağlayıcı olacaktır. Bu kapsamda ANA SÖZLEŞME ve EK SÖZLEŞME birlikte olacak şekilde değerlendirilmiştir.
- (20) HSBC'nin QNB FİNANSBANK ve varsa yetkilendirdiği üçüncü kişilerce oluşturulan ağ içindeki üye iş yerleri ile başkaca bir sözleşme imzalamasına gerek olmaksızın HSBC tarafından ihraç edilen Advantage markalı kredi kartları; taksit yapma, puan kazandırma/kullandırma, indirim/puan kampanyaları sunma vb. avantajları sağlayacak şekilde QNB FİNANSBANK'ın üye iş yeri ağı içinde kabul edilebilecektir. Başka bir deyişle HSBC; Advantage marka ve logolu kredi kartını, Advantage sadakat sistemi⁶ altyapısını koruyarak ihraç etmeye devam edecek ve QNB FİNANSBANK POS altyapısının kullanılması sureti ile müşterilerine QNB FİNANSBANK'ın ihraç etmekte olduğu CardFinans markalı kredi kartının kabul edildiği üye iş yeri ağında taksitli alışveriş ve ödül kazanma imkânı tanıyabilecektir.
- (21) Ödeme işlemlerinde; tüketicilerin ve iş yerlerinin ihtiyaçları doğrultusunda nakit, çek, havale/EFT veya banka/kredi kartı gibi farklı yöntemler benimsenmektedir. Tüketiciler ve iş yerleri için çok sayıda alternatif bulunmakla birlikte her bir ödeme yönteminin maliyet, güvenilirlik, yaygınlık ve sistemler arası uyumluluk açısından farklı niteliklere sahip olması, bu durumun farklı ödeme yöntemlerinin tüketiciler nezdinde doğrudan birbirine ikame olarak kabul edilmesini zorlaştırması ödeme hizmetleri alanında ilgili

⁵ QNB FİNANSBANK'ın başvuru kapsamındaki benzer herhangi bir iş birliğinin tarafı olmadığı bildirilmiştir.

⁶ HSBC, Advantage sadakat sistemi diğer sadakat sistemleri gibi müşterilerine; taksitli alışveriş yapabilme, puan kazanma/kullanma, indirim/puan kampanyalarından ve artı taksit avantajlarından yararlanma imkânı sunmaktadır.

ürün pazar(lar)ının belirlenmesinde alt pazar ayrımlarına başvurulmasını gerektirmektedir.

- (22) Banka ve kredi kartlarının ülkemizde yaygın ödeme araçları olması, bu kartlar ile ödeme yapmanın tüketiciler ve iş yerleri açısından güvenlik, kolaylık ve yaygınlık gibi avantajlar barındırması kartlı ödemeleri; nakit, çek gibi diğer ödeme yöntemlerinden ayırtmaktadır⁷. Kartlı ödemeler açısından alt pazar ayrımına gidilmesine gerek olup olmadığının tespiti noktasında ise Kurul tarafından; tüketicilerin, ödemelerini bankalarca ihraç edilen banka ve kredi kartları ile elektronik para kuruluşlarınca ihraç edilen ön ödemeli kartlar aracılığıyla gerçekleştirdiği, banka kartları ve ön ödemeli kartlar ile ödeme yapmak için kart hamilinin, kartın bağlı bulunduğu vadesiz hesapta fon tutması gerektiği, kredi kartlarının ise hem kredi hem de bir ödeme aracı niteliği taşıdığı, bu doğrultuda bu araçların birbirinden ayrı tutulması gerektiği tespitinde bulunulmuştur⁸. İlaveten kredi kartlarıyla yapılan ödemelere ilişkin; tek çekim ödemelerin kredi kartlarının ödeme aracı fonksiyonunu, taksitli ödemelerin kredi kartlarının kredi sağlama fonksiyonunu ön plana çıkarması ile taksitli ödemelerin, tüketiciler ve üye iş yerleri için daha cazip bir ödeme yöntemi haline gelmesi nedenleriyle tek çekim ve taksitli ödemelere ilişkin hizmetlerin ayrı konumlandırılması gerektiği Kurul kararlarında yer alan tespitlerden bir diğeridir⁹.
- (23) Ayrıca değerlendirilmesi gereken başka bir husus, kredi kartlarıyla yapılan ödemelere ilişkin hizmetlerin, taksitli ve tek çekim ödemeler veya kart ihraç/kart kabul hizmetleri gibi başkaca alt pazar kırılımlarına ayrılıp ayrılamayacağıdır. Zira başvuruda yer alan iş birliği, yalnızca POS üye iş yeri altyapısını kullanma, diğer bir deyişle üye iş yeri edinme faaliyetini konu edinmektedir. Bu doğrultuda pazarın bu faaliyet özelinde belirlenip belirlenemeyeceğine değinmek gerekebilecektir. Bilindiği üzere bankalar, ödeme hizmetleri kapsamında bir taraftan tüketicilere kredi kartı pazarlama faaliyeti yürütürken diğer taraftan da iş yerlerine kredi kartı ile ödemeleri kabul etmeleri için fiziki ya da sanal POS hizmeti sunmaktadır. Özellikle kredi kartı ile taksitli ödeme yapılabilmesi için tek çekim ödemelerden farklı olarak taksitli ödemelerin niteliği gereği kredi kartını ihraç eden bankanın, ödemenin yapılacağı iş yeri ile üye iş yeri anlaşması yapmış olması ve bu üye iş yerine kendi kredi kartı ile yapılacak taksitli ödemeleri kabul etmesini sağlayacak POS hizmetini sunuyor olması zorunluluk teşkil etmektedir. Bu doğrultuda kendi kredi kartı markasını oluşturup bu kartları ihraç eden ve yine bu kartların kabulü için POS hizmeti sunan bir bankanın, ihraç ettiği kart adedini artırması ve anlaşmalı üye iş yeri ağını genişletmesi, doğrudan bu bankanın kendi pazarlama çabasını gerektirmektedir.
- (24) Bu bakımdan kredi kartlarıyla ödemelere ilişkin hizmetler, çift taraflı (çift yönlü) bir platform olarak nitelendirilebilecektir. Şöyle ki; kredi kartlarıyla ödemelere ilişkin hizmetlerin ilişik olduğu grup, hem üye iş yerleri hem de kredi kartlarını kullanan kart hamilleridir. Bankalar, bir yandan üye iş yerleri ile sözleşme akdederek bu iş yerlerinin kartlarla ödeme almasına imkân sağlamaktayken, bir yandan da nihai tüketicilere, mal ve hizmet alımlarında kullanmak üzere kart pazarlamaktadır. Bu anlamda söz konusu hizmetler, çift taraflı pazarların geleneksel örneği olarak gösterilmektedir¹⁰.

⁷ Bkz. COMP/29.373, Visa International MIF, 2002/914/EC.

⁸ Kurulun 28.06.2005 tarihli ve 05-41/598-152 sayılı kararı ile 07.04.2022 tarihli ve 22-16/265-119 sayılı kararı.

⁹ Kurulun 07.04.2022 tarihli ve 22-16/265-119 sayılı kararı.

¹⁰ Kurulun 07.04.2022 tarihli ve 22-16/265-119 sayılı kararı.

- (25) Bununla birlikte Kurulun 07.04.2022 tarihli ve 22-16/265-119 sayılı kararında da belirtildiği üzere, hizmetin bir ayağındaki kart hamillerinin bir kredi kartına attettiği değer, doğrudan hizmetin diğer ayağındaki üye iş yerlerini de etkilemektedir. Bu çerçevede bir kredi kartı ne kadar çok tüketici tarafından kullanılmaktaysa, iş yerleri o kredi kartına uyumlu POS edinme konusunda daha istekli olmaktadır. Aynı şekilde, tüketiciler bakımından bir kredi kartının kabul edildiği iş yeri sayısı ne kadar yüksekse, tüketicilerin ilgili kredi kartına olan talebi de ona göre artmaktadır. Bu husus ayrıca Kurulun 08.06.2017 tarihli ve 17-19/294-130 sayılı kararında da ele alınmış ve ödeme işlemlerinin ancak kart hamilleri ve iş yerlerinin her ikisinin de sisteme dâhil olması durumunda gerçekleşeceği, diğer bir ifadeyle bir ödeme şebekesinin hem kart hamilleri hem de iş yerleri açısından değerinin, pazarın diğer tarafındaki şebekenin büyümesiyle artacağı ifade edilmiştir.
- (26) Bu noktada çift taraflı pazarlarda pazar tanımı yapılırken iki önemli soru ortaya çıkmaktadır. Bunlardan ilki, iki ayrı ilgili ürün pazarı tanımlanmasının gerekli olup olmadığı ve ikincisi ise çift taraflı pazarın taraflarından biri için belirlenecek ilgili ürün pazarının diğer taraf için yapılan ilgili ürün pazarı tanımından etkilenip etkilenmeyeceğidir. Bu doğrultuda pazarın her iki tarafının da dikkate alınması ve pazarın tipine göre iki ayrı ürün pazarı tanımlanmasının gerekip gerekmediğine karar verilmesi gerekmektedir¹¹.
- (27) Literatürde çift taraflı pazarların farklı kriterlere göre kategorize edildiği görülmektedir. İlgili görüşler dosya kapsamında ele alındığında ise pazarın işlemsel (*transaction*) ve işlemsel olmayan (*non-transaction*) niteliği dikkate alınarak farklı bir pazar tanımının benimsenip benimsenmeyeceğine ilişkin tartışmaların mevcut olduğu görülmektedir. Bu görüşe göre, medya tipi gibi işlemsel olmayan çift taraflı pazarlar için platformun her iki tarafı için ayrı ilgili ürün pazarları tanımlanması gerekirken, kartlı ödeme tipi gibi işlemsel çift taraflı pazarlar için platformun her iki tarafında sunulan hizmetleri içine alan tek bir ilgili ürün pazarının tanımlanmasının daha uygun olduğu değerlendirilmektedir¹².
- (28) Pazarın yapısına ilişkin bu değerlendirmeler sonrasında geçmiş tarihli Kurul kararlarındaki yaklaşıma yer verilecek olursa, HSBC ve QNB FİNANSBANK arasındaki bahse konu iş birliğinin ele alındığı 14.12.2017 tarihli ve 17-41/651-289 sayılı Kurul kararında ilgili ürün pazarı bildirime konu faaliyet özelinde “*üye iş yeri edinme ve kullanma pazarı*” olarak tanımlanmıştır. Ayrıca ortak markalı kredi kartı programlarının incelendiği Kurul kararlarında, ortak markalı kredi kartı programlarının; bünyesinde birçok ticari firma bulunduran, ilgili firmalara daha fazla müşteri potansiyeline ulaşma olanağı sağlayan, kredi kartı müşterilerine de nakit kullanmaksızın bir tek kartla birden fazla firmanın taksit ve ödül kazanma avantajlarından yararlanma olanağı sunan platform olduklarından hareketle ilgili ürün pazarı istikrarlı olarak “*çok markalı kredi kartı ihracı ve üye iş yeri edinme pazarı*” olarak belirlenmiştir¹³. Son olarak Kurulun 07.04.2022 tarihli ve 22-16/265-119 sayılı kararında kredi kartlarıyla yapılan ödemelerin bir tarafında kart hamillerinin diğer tarafında ise üye iş yerlerinin bulunması ve yukarıda da detaylarına yer verildiği üzere her iki müşteri grubunun birbirini etkiliyor olması hususları dikkate alınarak söz konusu hizmetlerin kart ihraç ve kabul noktasında ayrıştırılmasına gerek bulunmadığına yer verilmiş ve ilgili ürün pazarları;

¹¹ Kurulun 03.05.2018 tarihli ve 18-13/238-111 sayılı kararı.

¹² Niels, G. (2019), “*Transaction versus non-transaction platforms: A false dichotomy in two-sided market definition*”.

¹³ Kurulun 08.08.2018 tarihli ve 18-27/449-219 sayılı kararı ile Kurulun 13.06.2019 tarihli ve 19-21/313-137 sayılı kararı.

“banka ve ön ödemeli kartlarla ödemelere ilişkin hizmetler”, “kredi kartlarıyla tek çekim ödemelere ilişkin hizmetler” ve “kredi kartlarıyla taksitli ödemelere ilişkin hizmetler” şeklinde tanımlanmıştır.

- (29) Bu kapsamda HSBC tarafından ihraç edilen Advantage marka kredi kartlarının QNB FİNANSBANK üye iş yerlerinde kabulüne yönelik iş birliğini konu edinen hizmetin çift taraflı yapı arz ettiği göz önünde bulundurularak kart ihraç ve kart kabul faaliyetlerinin ayrıştırılmasına gerek olmadığı değerlendirilmektedir. Bildirime konu iş birliği her ne kadar yalnızca üye iş yeri edinme faaliyetini kapsamaktaysa da ödeme hizmetleri bakımından kabul ve ihraç hizmetlerinin pazarın iki ayağını oluşturduğu dikkate alındığında, tarafların anılan pazardaki konumunu ortaya koymak bakımından, kabul veya ihraç ayırımına gidilmeksizin her iki hizmetin birlikte değerlendirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Tüm bu hususlar çerçevesinde dosya kapsamında ilgili ürün pazarları *“kredi kartlarıyla tek çekim ödemelere ilişkin hizmetler” ve “kredi kartlarıyla taksitli ödemelere ilişkin hizmetler”* şeklinde belirlenmiştir.

G.3.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (30) Kredi kartı ile ödeme hizmetlerinin ülke genelinde aynı sistemle uygulandığı, taksitli alışveriş ve ödül biriktirme imkânı sağlayan kredi kartlarının yapı ve nitelik itibarıyla tüm ülke sınırları içinde benzerlik gösterdiği, ülke genelinde pazarlandığı ve kullanılabildiği, tüketicinin tercih yapmasının önünde engel bulunmadığı dikkate alınarak ilgili coğrafi pazar *“Türkiye”* olarak tanımlanmıştır.

G.4. Değerlendirme

G.4.1. Bildirime Konu Sözleşmenin Kapsamı

- (31) EK SÖZLEŞME'nin 1. maddesi uyarınca, ANA SÖZLEŞME'nin yürürlük süresi her iki tarafın mutabakatıyla 09.06.2022 tarihinden itibaren 5 yıl süreyle uzatılmıştır. Bu doğrultuda ilave 5 yıllık süre ile HSBC, herhangi bir marka değişikliği ya da devri olmaksızın, Advantage markalı kredi kartını ihraç ederek müşterilerine, QNB FİNANSBANK'ın ihraç ettiği CardFinans markalı kredi kartının sağladığı şekilde üye iş yeri ağına taksitli alışveriş ve ödül kazandırmaya devam edecektir. Söz konusu hizmeti, QNB FİNANSBANK, HSBC'ye taksitli işlemler açısından ciro üzerinden BKM takas oranına ek olarak belirlenen komisyon oranı (vade farklı taksitli işlemler bakımından % (.....) işlem komisyonu) karşılığında sağlamaktadır.
- (32) Diğer yandan EK SÖZLEŞME'nin 3. maddesi uyarınca, EK SÖZLEŞME ile değiştirilmeyen ANA SÖZLEŞME madde ve ekleri aynı şekilde yürürlükte kalmaya devam edecektir. Buna ek olarak ANA SÖZLEŞME ile EK SÖZLEŞME arasında çelişen hükümlerin olması halinde EK SÖZLEŞME hükümlerinin geçerli olacağı, EK SÖZLEŞME'de hüküm bulunmayan haller için ise ANA SÖZLEŞME hükümlerinin geçerli ve bağlayıcı olacağı ifade edilmektedir.
- (33) Bu çerçevede ANA SÖZLEŞME'den farklı olarak EK SÖZLEŞME ile yalnızca; ANA SÖZLEŞME'nin süresinin 5 yıl uzatılması ile (.....) ve bu kapsamda ilgili sürecin ne şekilde işleyeceği hususları düzenlenmiştir. Bunun haricinde EK SÖZLEŞME ile ANA SÖZLEŞME'den farklılaşacak başkaca bir husus düzenlenmemiştir. Dolayısıyla EK SÖZLEŞME'de değiştirilmeyen madde ve ekler ile hüküm bulunmayan haller için ANA SÖZLEŞME hükümleri esas alınacağından, ANA SÖZLEŞME'nin bazı ilgili hükümlerine aşağıda yer verilmektedir.
- (34) ANA SÖZLEŞME'nin “Konu” başlıklı 1.3. maddesinde sözleşmenin amacı, HSBC Advantage marka ve logolu kredi kartlarına, mevcut özelliklerini koruyarak QNB

FİNANSBANK'a ait üye iş yeri ağından ve sistem altyapısından aynen faydalanma hakkının sağlanması, HSBC kredi kartlarının tümünün QNB FİNANSBANK tarafından kurulan, işletilen ve genişletilen Üye İşyeri Kullanım Programı'na dâhil edilmesi ve bu hizmetin sunumu ve alımında tarafların karşılıklı hak ve yükümlülüklerinin belirlenmesi olarak belirtilmektedir. İlâveten sözleşmenin "Marka Kullanım Hakkı" başlıklı 2.1. maddesinde, (.....) düzenlenmektedir.

- (35) ANA SÖZLEŞME'nin "Hizmetler" ana başlığının 3. maddesinde, ANA SÖZLEŞME kapsamında sunulacak olan hizmetler ile bu hizmetlere ilişkin uygulama standartları belirlenmektedir. ANA SÖZLEŞME'nin "Üye İşyeri Yönetimi" başlıklı 3.3.a. maddesi uyarınca, (.....) aranmayacaktır. ANA SÖZLEŞME'nin aynı başlık altında yer verilen 3.3.b. maddesinde ise (.....) düzenlenmektedir.
- (36) ANA SÖZLEŞME'nin "QNB FİNANSBANK'ın Yükümlülükleri" ana başlıklı 6. maddesi doğrultusunda, QNB FİNANSBANK'ın, HSBC'ye ANA SÖZLEŞME kapsamında sunduğu beyan ve taahhütler düzenlenmektedir. Bu çerçevede ANA SÖZLEŞME'nin 6.1.a. maddesine göre, (.....). Ayrıca, 6.1.f. maddesi uyarınca, (.....). ANA SÖZLEŞME'nin 6.3. maddesi uyarınca ise (.....).
- (37) Diğer yandan ANA SÖZLEŞME'nin "Süre ve Fesih" ana başlıklı 13. maddesinin birinci ve ikinci fıkraları uyarınca, ANA SÖZLEŞME imza tarihinde yürürlüğe girecek, sözleşme süresi boyunca (5 yıl süreyle) yürürlükte kalacak ve sözleşme süresi dolduğunda sona erecektir. Taraflardan herhangi biri, (.....) herhangi bir geçerli neden göstermeksizin ve herhangi bir tazminat ödemekle yükümlü olmaksızın yapacağı ihbarla ANA SÖZLEŞME'yi her zaman sona erdirebilecektir. ANA SÖZLEŞME'nin bu şekilde sona erdirilmesi halinde, sözleşme taraflarının sözleşmeden kaynaklanan taahhütlerini (.....) yıl boyunca aynen ifa edeceği belirtilmektedir. Ek olarak ANA SÖZLEŞME'nin 13.4. maddesi uyarınca, aynı maddede sıralanan koşulların varlığı halinde taraflar (.....) süreyi beklemeden derhal ANA SÖZLEŞME'yi feshedebileceklerdir. Bu kapsamda fesih hallerinden birine aşağıda yer verilmektedir:

(.....TİCARİ SIR.....)

- (38) ANA SÖZLEŞME'nin "Hizmet Bildirim Talimatı" başlıklı birinci ekinin 3. maddesine göre, (.....). Bu kapsamda (.....). Öte yandan; (.....).
- (39) Öte yandan aynı ekin 3. maddesinde, QNB FİNANSBANK ve HSBC'nin birlikte veya tek başlarına üye iş yerinde kampanya¹⁴ yapabileceği düzenlenmektedir. Bu kapsamda (.....). Öte yandan; (.....). Diğer taraftan, ortak kampanyaların teklif ve yürürlüğe konulmasında aşağıdaki süreç izlenecektir:

(.....TİCARİ SIR.....)¹⁵

¹⁴ Bu kapsamda ANA SÖZLEŞME'de "kampanya"; "POS'ta sunulan taksit imkânı ve üye iş yeri puan katkı payı dışında kalan artı taksit, öteleme, puan, indirim, hediye ürün vb. ödüllerin sunulduğu kurgular" olarak tanımlanmaktadır.

¹⁵ (.....)

G.4.2. 4054 Sayılı Kanun'un 4. Maddesi Bakımından Değerlendirme

G.4.2.1. Menfi Tespit Değerlendirmesi

- (40) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde, *"belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar"* yasaklanmıştır.
- (41) Bildirime konu iş birliği; HSBC'nin, Advantage markalı kredi kartını ihraç ederek müşterilerine, QNB FİNANSBANK'ın CardFinans markalı kredi kartının sahip olduğu üye iş yeri ağında QNB FİNANSBANK POS altyapısının kullanılması suretiyle taksitli alışveriş ve ödül kazandırmaya devam etmesine ilişkindir. Bildirime konu sözleşmenin tarafları olan HSBC ve QNB FİNANSBANK, Türkiye'de 5411 sayılı Kanun kapsamında bankacılık faaliyetlerini yürütmeye yetkili kılınmışlardır. Bildirime konu iş birliğinin tarafları HSBC ve QNB FİNANSBANK hâlihazırda Advantage ve CardFinans markalı kartların ihracı bakımından rakip konumunda faaliyet göstermektedir. Öte yandan HSBC, bankacılık faaliyetlerini yürütmeye yetkili kılındığından POS ihraç etme yetkisini haiz olmakla birlikte mevcut durumda bu faaliyetlerine son vermiş olup QNB FİNANSBANK'ın POS altyapısını ve üye iş yeri ağını kullanmaya yönelik bildirime konu iş birliğine gitmiştir. Bu sebeple, tarafların ödeme hizmetleri sunumu faaliyeti bakımından rakiplik ilişkisi söz konusudur. Bildirime konu işlem de, HSBC'nin QNB FİNANSBANK'ın POS altyapısı ve üye iş yeri ağını kullanmasına ilişkin bir hizmet alımını içermektedir. Diğer bir deyişle ödeme hizmetlerinin ihraç faaliyetleri bakımından rakip olarak faaliyet gösteren söz konusu teşebbüsler arasında kabul hizmetleri ayağı bakımından QNB FİNANSBANK'ın sağlayıcı olması nedeniyle rakipler arası dikey nitelikte bir anlaşmanın varlığı söz konusudur. Bu bakımdan genel olarak kredi kartıyla ödeme hizmetlerinde faaliyet gösteren iki rakip teşebbüsün, ödeme hizmetinin sunumuna ilişkin olarak üye iş yerlerine yönelik POS hizmetlerinde rekabet etmek yerine bir iş birliği modeli geliştirdikleri anlaşılmaktadır.
- (42) Söz konusu hizmet alımına ilişkin taraflar arasında akdedilen ANA SÖZLEŞME'nin 13.4. maddesi ile sözleşmenin fesih hallerinden biri olarak *"(.....)"* hususuna yer verilmektedir. Mezkûr madde ile HSBC'nin sözleşme süresi boyunca anlaşmaya konu POS altyapı tedarikini QNB FİNANSBANK dışında başkaca bir sağlayıcıdan temin etmesi fesih hali olarak görülmekte ve bu itibarla HSBC'ye anlaşma konusu hizmetin alımına yönelik rekabet etmeme yükümlülüğü getirildiği anlaşılmaktadır. Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz'un (Dikey Kılavuz) 14. paragrafında *"sözleşme sonrası rekabet yasağı da dâhil olmak üzere rekabet etmeme yükümlülüğü markalar arası rekabet ile ilgilidir ve şayet sözleşme konusu mal veya hizmetlerin satıldığı ilgili pazarda kapama etkisine yol açıyorsa rekabeti sınırlayıcı etki doğurabilir ve sonuçta bu hüküm Kanun'un 4. maddesi kapsamına girebilir."* açıklaması ile rekabet etmeme yükümlülüklerinin, başta pazarda kapama etkisi olmak üzere rekabet üzerinde olası olumsuz etkileri bulunabileceğine işaret edilmektedir.
- (43) QNB FİNANSBANK tarafından HSBC'ye yönelik getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü rekabeti sınırlayıcı olası etkiler barındırabilecek niteliktedir. Bunun yanı sıra, aynı ürün pazarlarında faaliyette bulunan veya bulunma potansiyeline sahip olan iki teşebbüs arasında anlaşma imzalanması, amacından bağımsız olarak, rakipler arasında koordinasyon riskini beraberinde getirmesi gibi nedenlerle rekabet karşıtı endişeler yaratabilmektedir. Bu bakımdan 5 yıl süreyle devamı istenen söz konusu iş birliğinin yukarıda açıklanan nedenlerle bizatihi kendisinin, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamına girdiği ve ANA SÖZLEŞME ile EK SÖZLEŞME'ye 4054 sayılı

Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilemeyeceği değerlendirilmektedir.

G.4.2.2. 2002/2 Sayılı Tebliğ Bakımından Değerlendirme

- (44) 2002/2 sayılı Tebliğ'in "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde dikey anlaşmalar: *"üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalar"* şeklinde tanımlanmakta ve bu anlaşmaların gerekli koşulları sağlaması halinde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesindeki yasaklamadan muaf tutuldukları belirtilmektedir. İlgili maddenin devamında,

"Rakip teşebbüsler arasında yapılan dikey anlaşmalar, bu Tebliğ ile tanınan muafiyetten yararlanamaz. Ancak sağlayıcının anlaşma konusu malların hem üreticisi hem de dağıtıcısı olduğu, alıcının ise bu mallarla rekabet eden malların üreticisi değil dağıtıcısı olduğu dikey anlaşmalar bu Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanır."

denilerek rakip teşebbüsler arasında yapılan anlaşmaların kural olarak ilgili Tebliğ ile sağlanan muafiyet rejiminden yararlanamayacağı ancak tek bir istisnai hal durumunda (sağlayıcının anlaşma konusu malların hem üreticisi hem de dağıtıcısı olduğu, alıcının ise bu mallarla rekabet eden malların üreticisi değil dağıtıcısı olduğu rakipler arası dikey anlaşmalar) anlaşmaların grup muafiyetinden yararlanabileceği düzenlenmiştir.

- (45) Öte yandan Yatay İşbirliği Anlaşmaları Hakkında Kılavuz'un (Yatay Kılavuz) 11. paragrafında:

"Üretim ya da dağıtım zincirinin farklı aşamalarında faaliyet gösteren teşebbüsler arasında yapılan anlaşmalar, yani dikey anlaşmalar, ilke olarak bu Kılavuz kapsamında değildir. Ancak dikey anlaşmalar, örneğin dağıtım anlaşmaları, rakipler arasında yapıldığı ölçüde, pazarda yatay anlaşmalara benzer etkiler doğurabilir. Bu nedenle, rakipler arasındaki dikey anlaşmalar, bu Kılavuz'un kapsamına girmektedir. Bununla birlikte, bu tür anlaşmaların, 2002/2 Sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (2002/2 sayılı Tebliğ) ve Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz ve Rakipler Arasında Olmayan Belirli Nitelikteki Fason Üretim Anlaşmalarına İlişkin Kılavuz'a göre de incelenmesi gerekebilir."

açıklaması bulunmaktadır. Yatay Kılavuz'un 9. paragrafında ise rakip teşebbüsler hem mevcut hem de potansiyel rakipleri kapsayacak şekilde tanımlanmaktadır. İlgili Kılavuz hükmüne göre, aynı ilgili pazarda faaliyet gösteren teşebbüsler mevcut rakip olarak görülmektedir. İlaveten bir teşebbüsün, herhangi bir iş birliği anlaşmasının bulunmadığı durumda, fiyatlarda küçük ama kalıcı bir artış olması halinde, diğer teşebbüsün faaliyet gösterdiği ilgili pazara girmek için gerekli ek yatırımları veya gerekli diğer geçiş maliyetlerini kısa bir süre içinde üstlenebilecek durumdaysa, diğer teşebbüsün potansiyel rakibi olarak kabul edileceği ifade edilmektedir.

- (46) HSBC ve QNB FİNANSBANK, temel olarak 5411 sayılı Kanun kapsamında bankacılık hizmetleri pazarında faaliyet yürütmekte olup *"kredi kartlarıyla tek çekim ödemelere ilişkin hizmetler"* ve *"kredi kartlarıyla taksitli ödemelere ilişkin hizmetler"* pazarlarında kart ihraç eden teşebbüsler olarak faaliyet gösterdiğinden birbirlerine rakip konumdadır. Bununla birlikte hâlihazırda HSBC'nin üye iş yeri edinme pazarında faaliyeti bulunmadığı ve bu alanda faaliyetlerini sonlandırdığı bildirilse de tarafların kredi kartı ihraç faaliyetlerinde rakiplik ilişkisinin devam etmesi ve HSBC'nin POS ihraç yetkisini elinde bulundurmaya devam etmesi nedeniyle anlaşma tarafları arasında kredi kartlarıyla tek çekim ve taksitli ödeme hizmetleri pazarlarında rakiplik ilişkisinin bulunduğu ve HSBC ya da QNB FİNANSBANK'ın kart ve POS ihracı bakımından

sadece dağıtıcı olarak faaliyet göstermediği anlaşılmaktadır. Bu hususlar çerçevesinde, bildirim konusu olan ve HSBC'nin QNB FİNANSBANK'ın POS altyapısını ve üye iş yeri ağını kullanmasına yönelik dikey nitelikteki hizmet tedarik anlaşmasının, 2002/2 sayılı Tebliğ'den faydalanan istisna hal olan *"sağlayıcının anlaşma konusu malların hem üreticisi hem de dağıtıcısı olduğu, alıcının ise bu mallarla rekabet eden malların üreticisi değil dağıtıcısı olduğu dikey anlaşmalar"* kapsamına girmediği değerlendirilmektedir. Zira mevcut olay özelinde HSBC sunulan hizmetin alıcısı konumunda olmakla birlikte sağlayıcı konumundaki QNB FİNANSBANK gibi iş birliğine konu olan hizmetlerin aynı zamanda üreticisi konumundadır. Nitekim taraflar arasındaki iş birliğinin yokluğunda HSBC, POS ihraç etme/üye iş yeri edinme faaliyetlerini sürdürebilme yeteneğini haizdir.

- (47) Ayrıca, QNB FİNANSBANK ve HSBC birlikte veya tek başlarına üye iş yerinde taksit, artı taksit, öteleme, puan, indirim veya hediye ürün gibi ödüllerin sunulduğu kampanya yapabilmektedir. Bu çerçevede üye iş yerleri ile yapılan anlaşmalar doğrultusunda kampanya koşullarının kim tarafından ve ne şekilde belirlendiği hususu önem arz etmektedir. ANA SÖZLEŞME uyarınca üye iş yerleri ile sözleşmesel ilişki kurma, yönetme ve sona erdirmeye ile bu ilişkiye dair finansal koşulları belirleme yetkisi QNB FİNANSBANK'a ait olup bu hususlarda HSBC onayı aranmamaktadır. QNB FİNANSBANK, bir üye iş yeri bakımından sayılan unsurlara ilişkin bir kampanya düzenlediğinde, HSBC'ye bu kampanyanın koşulları iletilmekte ve HSBC'nin ilgili kampanyaya katılmayı kabul etmesi durumunda ilgili kampanyaya katılım sağlanmaktadır. HSBC'nin kampanyaya katılım göstermesi halinde QNB FİNANSBANK kendi adına asaleten ve HSBC adına vekaleten üye iş yerleri ile anlaşmalar imzalamaktadır. HSBC'nin kampanyaya katılım göstermemesi halinde QNB FİNANSBANK kampanyaları yalnızca kendi adına düzenleme hakkını saklı tutmaktadır. Bu doğrultuda üye iş yerleri ile yapılan anlaşmalar ve bu anlaşmalara dair finansal koşullar, QNB FİNANSBANK ve HSBC arasında ortak karar alma mekanizması oluşturacak şekilde birlikte belirlenmemektedir. Bir başka deyişle QNB FİNANSBANK tarafından bağımsız şekilde yürütülen üye iş yeri edinimi sürecine, HSBC dilediği taktirde iştirak etmektedir. Her ne kadar, söz konusu teşebbüsler, birbirlerinin düzenledikleri kampanyalara katılmak zorunda olmasalar da HSBC'nin de dâhil olduğu ortak kampanyaların maliyetleri kendi kartları bakımından anılan bankalarca birlikte fonlanmaktadır. Bu kapsamda iki rakip teşebbüsün kampanyalara birlikte katılım imkânının mevcut olması ve maliyetlere birlikte katlanması nedeniyle salt POS altyapısı sağlanmasının ötesinde bir iş birliğinin söz konusu olduğu değerlendirilmektedir. Bu doğrultuda bildirim konu rakipler arası dikey anlaşma, yatay etkiler doğurabilecek niteliği haizdir.

- (48) Bu nedenlerle, bildirim konu ANA SÖZLEŞME ve EK SÖZLEŞME'nin 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağı anlaşılmıştır.

G.4.2.3. 4054 Sayılı Kanun'un 5. Maddesi Kapsamında Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

- (49) Grup muafiyeti kapsamında yer almayan rekabeti kısıtlayıcı nitelikte görülen anlaşmalara bireysel muafiyet tanınması için 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde yer verilen iki olumlu iki olumsuz koşulun birlikte sağlanması gerekmektedir. Bu koşullar;
- a) Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması,
 - b) Tüketicinin bundan yarar sağlaması,

- c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,
- d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlandırılmamasıdır.

(50) Bu bakımdan taraflar arasında akdedilen ANA SÖZLEŞME ve EK SÖZLEŞME'nin bu koşulları sağlayıp sağlamadığı incelenecektir.

a) Malların Üretim veya Dağıtımı ile Hizmetlerin Sunumunda Gelişme Sağlanması

- (51) Muafiyet incelemesinde ele alınan olumlu şartlardan ilki, malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmelerin sağlanması olup bu hüküm çerçevesinde hangi hallerin ekonomik yarar olarak kabul edileceği işlemin özelliklerine göre değişmektedir. Rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşmanın muafiyet korumasından faydalanabilmesi için öncelikle rekabet üzerindeki olumsuz etkisini bertaraf edebilecek düzeyde bir etkinlik kazanımı sunabilmesi gerekmektedir. Burada kastedilen iyileşme ve gelişmelerin, sadece teşebbüslerin kendi açılarından sağlayacakları menfaat veya kazanç şeklinde değil, aynı zamanda bunların ekonomiye yapacakları somut katkı şeklinde olması gereğidir. Bu kapsamda somut olayın özelliklerine göre değişmekle birlikte genel olarak üretim ve dağıtım maliyetlerinin düşürülmesi, ürünün devamlılığının sağlanması, kalitenin artırılması ve yeni ürünlerin ya da üretim tekniklerinin bulunması gibi hallerin varlığı halinde muafiyetin ilk koşulunun sağlandığı değerlendirilmektedir.
- (52) Bu bent altında yapılan incelemelerde sağlanması beklenen etkinlik türleri Muafiyetin Genel Esaslarına İlişkin Kılavuz'da (Muafiyet Kılavuzu) "nitel etkinlikler" ve "maliyet etkinlikleri" olarak sayılmış ve maliyet etkinlikleri bakımından etkinlik sağlamanın birden fazla yolu olduğu belirtilerek (i) yeni üretim teknolojileri ve metotların geliştirilmesi, (ii) birbirinin güçlü yanlarını tamamlayıcı mahiyette mevcut varlıkların bir araya getirilmesi, (iii) birim maliyetin azaltıldığı ve teşebbüslerin iş bölümü yaptığı ölçek ekonomisi, (iv) ilgili malları sağlayan teşebbüslerin maliyetlerini azaltmak için bir araya geldiği kapsam ekonomisi imkânı tanıyan anlaşmalar bu bağlamda sayılmıştır.
- (53) Yine Muafiyet Kılavuzu'nun 38 ila 41. paragrafları arasında nitel etkinlikler; maliyet etkinliklerinin yanı sıra yeni ve gelişmiş ürünler, ürün çeşitliliği ve kalite artışı olarak belirtilmiştir. Somut olayın özelliklerine göre teşebbüslerin iş birliği yaparak sınırlayıcı anlaşma olmadan mümkün olmayacak ya da ciddi gecikmeyle veya yüksek maliyetle gerçekleştirilecek etkinlik kazanımları mümkün olmakla birlikte Muafiyet Kılavuzu'nda bu türden nitel etkinlikler; (i) lisans anlaşmalarında olduğu gibi tamamlayıcı varlıkları bir araya getiren anlaşmalar, (ii) ortak üretim anlaşmaları gibi örneklendirilmiştir.
- (54) Dosya konusu bildirim ile Kurulun 14.12.2017 tarihli ve 17-41/651-289 sayılı kararıyla muafiyet tanımış olduğu ANA SÖZLEŞME'nin 5 yıl süreyle uzatılmasıyla QNB FİNANSBANK tarafından kurulmuş ve kurulacak olan üye iş yeri ağı ile POS altyapısından HSBC kredi kartı sahipleri yararlanmaya devam edecek, bu sayede HSBC yeni bir yaygın üye iş yeri ağı oluşturmaya gerek kalmaksızın QNB FİNANSBANK'ın oluşturduğu mevcut üye iş yeri ağına ihraç ettiği kredi kartlarını müşterilerine kullandırmaya devam edebilecektir. Böylelikle HSBC yeni üye iş yeri anlaşmaları yapmadan, QNB FİNANSBANK'ın mevcut üye iş yeri ağından yararlanarak hâlihazırda yarattığı güçlü bir markanın gerektirdiği müşteri memnuniyeti ve kullanıcı deneyimini değiştirmeksizin, üye iş yeri ilişkilerinin yönetimini devrederek yatırımlarından büyük ölçüde tasarruf sağlayacaktır. Bunun yanı sıra ilgili pazarın çift

yönlü olması hususu da göz önünde bulundurulduğunda, HSBC'nin söz konusu iş birliği modeli ile QNB FİNANSBANK'ın geniş üye iş yeri ağı sayesinde müşterilerce tercih edilebilirliği artacak ve kart hamillerince kullanımı arttıkça üye iş yerleri tarafından daha çok tercih edilen bir marka haline gelmesi mümkün olabilecektir.

- (55) Yukarıda yer verilen hususların yanı sıra, HSBC, söz konusu ağın oluşturulması için gereken altyapı yatırım ve işletim maliyetlerine (POS terminali yatırım, bakım, onarım maliyeti ve bu terminallerin yönetimi için gerekli insan kaynağı maliyeti, POS terminallerinin çalışması için gereken çeşitli kurulum ve işletim maliyetleri) katlanmak yerine QNB FİNANSBANK ile hâlihazırda kurulmuş iş birliği kapsamındaki geniş iş yeri ağından faydalanmaya devam edecektir. Bu bakımdan söz konusu iş birliğinin devamını ihdas eden EK SÖZLEŞME ile birlikte HSBC'nin bir bakıma ölçek ekonomisinden faydalanması söz konusu olacaktır. Ayrıca altyapı geliştirilmesi amacıyla, bunun gerektirdiği AR-GE faaliyetleri ile zaman ve emek sarf etmeksizin kendi kredi kartı hamillerine taksit ve ödül avantajlarını sunma imkânı olacaktır.
- (56) Bu açıklamalar doğrultusunda, ANA SÖZLEŞME ile hâlihazırda uygulanan ve EK SÖZLEŞME ile 5 yıl süreyle devam etmesi istenen iş birliği modeli ile etkin bir dağıtım ağı kurulması, arzın sürekliliğinin sağlanması ve HSBC tarafından üye iş yeri ağı oluşturmak için gereken maliyetlere katlanılmaması hususları sayesinde ilgili ürün pazarı olarak belirlenen *“kredi kartlarıyla tek çekim ödemelere ilişkin hizmetler”* ve *“kredi kartlarıyla taksitli ödemelere ilişkin hizmetler”* pazarları bakımından hizmet sunumunda iyileşmelerin ve gelişmelerin sağlanacağı değerlendirilmektedir. HSBC ve QNB FİNANSBANK arasındaki bahse konu iş birliğinin ele alındığı 14.12.2017 tarihli ve 17-41/651-289 sayılı Kurul kararında iş birliği ile sağlanacağı değerlendirilen etkinlik kazanımlarının, işbu bildirim ile sözleşme süresinin uzatılmasıyla devam etmesi öngörülmektedir. Dolayısıyla bildirim konusu ANA SÖZLEŞME ve EK SÖZLEŞME tahtında 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (a) bendinde yer verilen koşulun yerine getirildiği değerlendirilmektedir.

b) Tüketicinin Yarar Sağlaması

- (57) Muafiyetin ikinci şartı; malların dağıtımı veya hizmetlerin sunulmasından elde edilen iyileşmelerin tüketicilere yansıtılmasıdır. Nitekim Muafiyet Kılavuzu ikinci şart yönünden ekonomik yararların sadece anlaşma tarafları lehine değil aynı zamanda tüketici lehine olmasını aramaktadır. 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin gerekçesinde bu husus *“Bu yararlı etkilerin tüketiciye yansımayaarak sadece firma karları olarak kalması halinde muafiyet uygulanmayacaktır. Ortaya çıkan yarardan tüketicinin adil bir pay alması suretiyle rekabet hukukunun sosyal yönü de ortaya çıkmaktadır.”* şeklinde açıklanmaktadır.
- (58) Fiyat seviyesindeki düşüş, satış sonrası etkin hizmetler, kalitenin ve ürün çeşitliliğinin artması, tüketicinin ürüne daha kolay ulaşabilmesi, yeni mal veya hizmetlerin sunulması ve mal ya da hizmet arzında devamlılığın sağlanması gibi koşullar tüketicinin elde edeceği yarar kapsamında değerlendirilebilmektedir.
- (59) Taraflar arasında akdedilen EK SÖZLEŞME ile süresi uzatılan iş birliği kapsamında, Advantage markalı mevcut ve potansiyel HSBC kredi kartı hamilleri, QNB FİNANSBANK üye iş yerlerinde QNB FİNANSBANK'ın kendi kredi kartı hamillerine sağladığı şekilde taksitli alışveriş yapabilme, para yerine geçen nakit puan kazanma ve daha fazla noktada bu puanları harcama işlemlerini gerçekleştirebilecektir. Böylelikle Advantage kart sahipleri, QNB FİNANSBANK'ın oluşturduğu geniş üye iş yeri ağında, daha avantajlı alışveriş yapma imkânına sahip olacaktır.

- (60) Bunun yanı sıra HSBC, bildirime konu ANA SÖZLEŞME ve EK SÖZLEŞME ile sağladığı yatırım, maliyet, insan kaynağı tasarrufunu daha iyi hizmet sunabilmek için diğer hizmetlere aktarabilecek ve piyasadaki güçlü rakiplere karşı avantaj sağlayabilmek için fiyatlara yansıtabilecek ve tüketicilerin uygun fiyatlarla ürün ve hizmetlere erişimi sağlanabilecektir. ANA SÖZLEŞME vasıtasıyla kurulan ve EK SÖZLEŞME ile devam ettirilen iş birliğinin HSBC tarafında arzın devamlılığı ile müşteri alışkanlıklarının sürdürülmesini sağlayacağı ve müşterilerin talep ettikleri ürüne ulaşmalarını olanaklı kılacağı, ilaveten ürün ve hizmetlere kesintisiz, eksiksiz ve geliştirilen teknoloji sayesinde güvenli erişimin de müşteri memnuniyetini artıracığı değerlendirilmektedir.
- (61) Diğer yandan HSBC tarafından ihraç edilen Advantage marka kredi kartlarının QNB FİNANSBANK üye iş yerlerinde kabulüne yönelik iş birliğini konu edinen hizmet çift taraflı bir hizmet niteliğini haizdir. Bu pazarlarda sağlayıcı tarafından sunulan aynı ürüne karşı birbirini etkileyen iki talep söz konusudur. Buna göre, kredi kartı kullanıcılarının bir kredi kartına olan talebi o kredi kartının kullanılabildiği üye iş yeri sayısı ile aynı doğrultuda artmaktadır. Aynı şekilde üye iş yerlerinin bir kredi kartına uyumlu POS edinme güdüsü o kredi kartını kullanan tüketici sayısı ile aynı doğrultuda artmaktadır. Kart hamilleri ile üye iş yerleri arasındaki bu pozitif dışsallık nedeniyle, nihai tüketici boyutunda gerçekleşecek bir fayda artışının, diğer tüketici grubu olan üye iş yerlerine de yansması söz konusu olacaktır. Bu çerçevede inceleme konusu iş birliği ile üye iş yerleri daha fazla tüketiciye ulaşarak satış yapabilme olanağına sahip olabilecek, diğer yünden HSBC müşterileri için ürün çeşitliliği artacak ve ürüne daha kolay ve avantajlı şartlarla ulaşabilme imkânı sağlanacaktır.
- (62) Bildirime konu sözleşmenin 5 yıl süreyle uzatılması ile kart hamilleri ve iş yerleri nezdinde sağlanan tüketici yararının devam etmesi öngörülmektedir. Dolayısıyla Kurulun 14.12.2017 tarihli ve 17-41/651-289 sayılı kararındaki yaklaşımı da dikkate alındığında ANA SÖZLEŞME ve EK SÖZLEŞME'nin uygulanması ile *"kredi kartlarıyla tek çekim ödemelere ilişkin hizmetler"* ve *"kredi kartlarıyla taksitli ödemelere ilişkin hizmetler"* pazarları bakımından ortaya çıkacak iyileşmelerden ve gelişmelerden tüketicilerin yarar sağlayacağı ve dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan koşulun da karşılandığı kanaatine ulaşılmıştır.

c) Piyasanın Önemli Bir Bölümünde Rekabetin Ortadan Kalkmaması

- (63) Bir anlaşmanın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinden muaf tutulabilmesi için aranan bu üçüncü şarta göre, muafiyete konu anlaşma, ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmasına neden olmamalı, bir başka deyişle, sağlanan ekonomik gelişme veya fayda ile tüketicinin bundan yarar sağlaması, rekabetin ortadan kaldırılması sonucunda elde ediliyor olmamalıdır. Öyle ki; pazardaki rekabetin tamamen ortadan kalkması halinde kısa vadeli etkinlik kazanımları gerçekleşse dahi bu etkinlik kazanımları, inovasyonun azalması, fiyatların artması ve kaynakların etkin kullanılmaması gibi uzun vadeli negatif etkileri telafi edemeyecektir.
- (64) Diğer taraftan, 4054 sayılı Kanun'un (c) bendinde bahsedilen şartın sağlanıp sağlanmadığına ilişkin değerlendirmenin en temel unsurunu oluşturan husus olarak; tarafların ve rakiplerin pazardaki konumları ele alınmalıdır. Bilindiği üzere, pazar gücünün en önemli göstergesi pazar payı olarak kabul edilmektedir. Bu doğrultuda bildirime konu anlaşmanın pazardaki rekabet üzerindeki etkilerinin değerlendirilebilmesi için yukarıda detaylı şekilde açıklanan pazar özelliklerinden dolayı *"kredi kartlarıyla tek çekim ödemelere ilişkin hizmetler"* ve *"kredi kartlarıyla taksitli ödemelere ilişkin hizmetler"* şeklinde tanımlanan pazarların en temel unsurlarını

oluşturan kredi kartı ihracı ve kredi kartı kabul faaliyetleri bakımından işlem hacimlerine göre pazar paylarının ve bu alanda faaliyet gösteren rakiplerin durumunun ortaya konulması gerekmektedir. Bu çerçevede pazar paylarını gösteren tablolara aşağıda yer verilmektedir.

Tablo 1: Kart İhraç Eden Bankaların Kredi Kartı Ödeme İşlem Hacmine Göre Pazar Payları

Banka Ünvanı	2021 Pazar Payı (%)		2022 Pazar Payı (%)		2023 Pazar Payı (%)	
	Tek Çekim	Taksitli	Tek Çekim	Taksitli	Tek Çekim	Taksitli
Yapı ve Kredi Bankası AŞ	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
T. Garanti Bankası	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
T. İş Bankası AŞ	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
T.C. Ziraat Bankası AŞ	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
Akbank TAŞ	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
QNB FİNANSBANK	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
T. Vakıflar Bankası AŞ	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
T. Halk Bankası AŞ	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
Denizbank AŞ	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
Türk Ekonomi Bankası AŞ	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
HSBC	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
QNB FİNANSBANK+HSBC	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
Kaynak: BKM						

Tablo 2: Kart Kabul Eden Bankaların Üye İş Yeri Edinimi (Kredi Kartı Kabul) Hacmine Göre Pazar Payları

Banka Ünvanı	2021 Pazar Payı (%)		2022 Pazar Payı (%)		2023 Pazar Payı (%)	
	Tek Çekim	Taksitli	Tek Çekim	Taksitli	Tek Çekim	Taksitli
Yapı ve Kredi Bankası AŞ	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
T. Garanti Bankası	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
T. İş Bankası AŞ	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
T.C. Ziraat Bankası AŞ	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
Akbank TAŞ	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
QNB FİNANSBANK	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
T. Vakıflar Bankası TAO	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
T. Halk Bankası AŞ	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
Denizbank AŞ	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
Türk Ekonomi Bankası AŞ	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
HSBC	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
QNB FİNANSBANK+HSBC	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
Kaynak: BKM						

- (65) Her ne kadar bildirim konu iş birliğinin konusu, üye iş yeri edinme faaliyetine yönelik olsa da hem ilgili pazarın çift taraflı yapısından hem de tarafların ihrac ve kabul pazarlarında (HSBC'nin iş birliği öncesi kart kabul faaliyeti bulunmakla birlikte hâlihazırda bu pazarda faaliyeti bulunmamaktadır) faaliyet göstermelerinden hareketle; Tablo 1'de kart ihrac eden teşebbüslerin kart ödeme işlem hacmine göre tek çekim/taksitli çekim kırılımındaki pazar paylarına ve Tablo 2'de ise kart kabul eden teşebbüslerin kredi kartı kabul hacmine göre tek çekim/taksitli çekim kırılımı altındaki pazar paylarına yer verilmektedir. Bu kapsamda yukarıda yer verilen Tablo 1'den, HSBC'nin kart ödeme işlemi hacmine göre tek çekim ve taksitli çekim pazar payının %(....)'in altında seyrettiği ve yıllar itibarıyla azaldığı, QNB FİNANSBANK'ın anılan hacim bakımından tek çekim ve taksitli çekim pazar paylarının istikrarlı bir seyir gösterdiği ve yıllar itibarıyla yaklaşık olarak %(....) ila %(....) bandı arasında gerçekleştiği görülmektedir.

- (66) Diğer yandan Tablo 2’de yer alan QNB FİNANSBANK ve HSBC’nin tek çekim ve taksitli çekim olmak üzere kredi kartı kabul işlem hacmine göre pazar paylarına bakıldığında; QNB FİNANSBANK’ın pazar payının; tek çekim ödemeler bakımından genel olarak %(.....) civarında yatay bir seyrinde olduğu, taksitli ödemeler bakımından pazar payının ise çoğunlukla %(.....) seviyesine yakın seyrettiği görülmektedir. HSBC’nin ise tek çekim ve taksitli çekim bakımından pazar payının olmadığı (~%(.....)) anlaşılmaktadır. Nitekim dosya konusu iş birliğine, Kurulun 14.12.2017 tarihli ve 17-41/651-289 sayılı muafiyet kararı ile izin verilmesinden ötürü HSBC’nin üye iş yeri edinimi tarafında hâlihazırda herhangi bir faaliyetinin bulunmadığı, HSBC Advantage markalı kredi kartları ile yapılan taksitli işlemlerin QNB FİNANSBANK’ın üye iş yeri açısından geçtiği bilinmektedir.
- (67) Rakiplerin konumu ve pazarın genel yapısı itibarıyla; pazarın çok oyunculu bir yapı sergilediği ve taraflar da dâhil olmak üzere pazarı domine edecek seviyede bir pazar gücüne sahip bankanın bulunmadığını söylemek mümkündür. Bununla birlikte rakip pazar payları yıldan yıla değişkenlik göstermekle birlikte 2023 yılında üye iş yeri edinimi (kredi kartı kabul) bakımından ilgili pazarda faaliyet gösteren ilk beş rakip bankanın taksitli çekim pazar payları toplamının %(.....), tek çekim pazar payları toplamının ise %(.....) olduğu ve bu beş bankanın pazarın önemli bir kısmını oluşturduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra, kart ihraç faaliyeti bakımından da benzer görünümün mevcut olduğu, 2023 yılında kart ödeme işlem hacmine göre ilk beş rakip bankanın pazar payları toplamının taksitli çekim tarafında %(.....), tek çekim bakımından ise %(.....) olarak gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Bu minvalde, QNB FİNANSBANK ile HSBC’nin her ikisinin de gerek kredi kartı kabul gerekse kredi kartı ihraç faaliyeti pazar paylarının rakiplerine kıyasla düşük olduğu, kart ihraç ile kart kabul bakımından hem tek çekim hem de taksitli çekim pazar paylarının toplamının ilk beş büyük rakip banka pazar paylarının altında kaldığı görülmektedir.
- (68) Diğer yandan ANA SÖZLEŞME’nin 13.4. maddesi uyarınca, (.....) hüküm altına alınmıştır. HSBC’nin anlaşmaya konu POS altyapı tedarikini başkaca bir bankadan yani QNB FİNANSBANK’ın rakibi konumunda olan bir diğer teşebbüsten alımını ANA SÖZLEŞME’nin geçerli olduğu süre boyunca sınırlayan ilgili hüküm, rekabet etmeme yükümlülüğü teşkil etmektedir.
- (69) Rekabet etmeme yükümlülüklerinin pazarda doğurması muhtemel rekabeti bozucu etkileri değerlendirilirken anlaşmanın süresi ve sağlayıcının pazardaki konumu ele alınan önemli kriterlerdendir. Rekabet etmeme yükümlülüğünün süresi arttıkça pazarın kapanma ihtimali o oranda olası görünmektedir. Hâkim durumda olmayan teşebbüsler tarafından yapılan ve rekabet etmeme yükümlülüğünün süresi bir yıldan az olan anlaşmaların, genel olarak hissedilir derecede rekabeti bozma etkisi olmadığı kabul edilir. Hâkim durumda olmayan teşebbüslerin bir ila beş yıl arasındaki rekabet etmeme yükümlülüğü içeren anlaşmalarının muafiyet alabilmeleri bu anlaşmaların rekabeti azaltıcı ve artırıcı etkilerinin dengelenmesine bağlıdır¹⁶. Sağlayıcının pazar gücü değerlendirilirken rakiplerin pazardaki konumu da dikkate alınmaktadır. Rakipler yeterince çok ve güçlü ise sağlayıcının uyguladığı tek marka anlaşmasından hissedilir derecede rekabeti bozucu etkiler beklenmez. Pazar kapama etkisi, rakip teşebbüslerin tek marka anlaşmasını uygulayan sağlayıcıdan önemli ölçüde küçük olduğu hallerde ortaya çıkabilecektir. Rakipler birbirine benzer büyüklükte ve benzer çekicilikte ürünler sunuyorsa pazarın rakiplere kapatılması söz konusu olmayabilecektir¹⁷.

¹⁶ Dikey Kılavuz, para. 124.

¹⁷ Dikey Kılavuz, para. 125.

- (70) Bildirime konu iş birliğinin tarafları olan QNB FİNANSBANK ile HSBC'nin pazardaki konumları yukarıda yer verilen tablolarda görüldüğü üzere, kayda değer nitelikte bir pazar gücüne işaret etmemektedir. İlâveten pazarda rakiplerin sayısının çokluğu ve pazarda taraflara kıyasla yüksek pazar payına sahip teşebbüslerin varlığı dikkati çekmektedir. Bunun yanı sıra pazarda ortak markalı kart programlarının yer aldığı¹⁸ ve bu programa dâhil bankaların yalnızca bireysel pazar payı ile değil programa dâhil olan tüm bankaların toplam pazar gücü ile tek bir markayı yansıttığı ve bu marka çatısı altında diğer markalar karşısında rekabet ettikleri dikkate alındığında, HSBC ve QNB FİNANSBANK'ın pazarda edindiği yerin nispeten küçük bir kesime tekabül ettiği söylenebilecektir. İlâveten iş birliği kapsamında HSBC'ye getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü sözleşme süresi ile sınırlı olup 5 yıl geçerlidir. Ek olarak ANA SÖZLEŞME'nin 13.2. maddesi uyarınca; (.....) hükme bağlanmış olup HSBC'nin dilediği takdirde sözleşme süresinin bitimini beklemeksizin fesihten sonra başka bir banka ile iş birliği kurabileceği anlaşılmaktadır.
- (71) Bu noktada söz konusu iş birliğinin pazardaki ortak markalı kart programlarından farklılaşan yönlerine değinmek uygun olacaktır. Bu kapsamda Bildirim Formunda ortak markalı kredi kartı kullanımı suretiyle oluşturulan platformlarda, tarafların yaptıkları iş birlikleri ve kredi kartı hizmetlerini ortak markada birleştirdikleri ve yapılan platform paylaşımı sözleşmeleriyle tarafların uygulamalarına getirilen kriterler ile (minimum POS kriterleri, kart hamillerine tanınan avantajların minimum seviyesinin belirlenmesi gibi) verilen hizmette standartlaşmaya gidildiği belirtilmiştir.
- (72) Bildirim konusu ANA SÖZLEŞME ve EK SÖZLEŞME'nin tarafları olan HSBC ve QNB FİNANSBANK'ın ise, kendi markaları olan Advantage ve CardFinans ile kredi kartı ihraç etmeye devam ettikleri ve herhangi bir marka ortaklığı amaçlamadıkları, HSBC'nin sona erdirdiği üye iş yeri edinme faaliyetlerine, üye iş yeri anlaşması yapma lisansına sahip bir başka banka üzerinden devam ederek kart hamili müşterilerine kendi markası altında hizmet vermeyi amaçladığı belirtilmiştir.
- (73) ANA SÖZLEŞME'de yer alan düzenlemeler ile kurulan iş modeli çerçevesinde tarafların birlikte ticari karar alma mekanizmalarının söz konusu olmadığı, ANA SÖZLEŞME'nin 3.3.a. ve 3.3.b. maddeleri uyarınca üye iş yeri yönetiminin bu hizmeti veren QNB FİNANSBANK tarafından yürütüldüğü, HSBC'nin ise yapılan ve yapılması planlanan kampanyalara ANA SÖZLEŞME'nin "Hizmet Bildirim Talimatı" başlıklı birinci ekinin 3. maddesi uyarınca katılıp katılmama konusunda tamamen serbest olduğu ve ortak markalı bir kredi kartı programı amaçlanmadığından tarafların bir programın bütünlüğü, marka imajının korunmasını sağlamak gibi ortak amaçlarının bulunmadığı bildirilmiştir.
- (74) ANA SÖZLEŞME ile QNB FİNANSBANK tarafından verilen hizmetin korunması amacıyla getirilmiş olan uygulama esasları, hizmet standartları, üye iş yeri ve diğer hususlara ilişkin hükümler ile tarafların pazarlama stratejilerine yönelik herhangi bir sınırlama getirilmediği, ayrıca tarafların ticari kararlarını etkileyip birlikte hareket etmelerini sağlayacak ortak bir süreç yaratılmadığı anlaşılmaktadır. Öyle ki, başvuruya konu uygulama ile birlikte QNB FİNANSBANK'ın hâlihazırda sahip olduğu üye iş yeri

¹⁸ Türkiye Garanti Bankası AŞ, ING Bank AŞ, Şekerbank TAŞ, Türk Ekonomi Bankası AŞ, Türkiye Finans Katılım Bankası AŞ, Alternatifbank AŞ, ICBC Turkey Bank AŞ ve Alternatifbank AŞ'nin dahil olduğu Bonus; Yapı ve Kredi Bankası AŞ, Türkiye Vakıflar Bankası TAO, Albaraka Türk Katılım Bankası AŞ ve Anadolubank AŞ'nin dahil olduğu World; Akbank TAŞ ve Odeabank AŞ'nin dahil olduğu Axess; Türkiye İş Bankası AŞ'nin Maximum; T.C. Ziraat Bankası AŞ'nin Bankkart; Türkiye Halk Bankası AŞ'nin Paraf kart programı.

ağında veya yeni bir üye iş yeri ediniminde HSBC'nin hiçbir dahlinin olmayacağı ve tarafların kendi kart programlarına ilişkin bir sınırlama getirilmeyeceği belirtilmekte olup tüketicinin kendisi için uygun olan kredi kartını tercih etmesinde de herhangi bir sınırlamanın olmadığı beyan edilmektedir.

- (75) Bu minvalde bildirim konusu uygulama kapsamında, rekabete etki edebilecek nitelikte ve ortak markalı kart kullanımının temeli olan marka paylaşım sözleşmelerine benzer şekilde; müşteri edinimine, yapılacak kampanyalara, reklam ve tanıtım faaliyetlerine, verilecek puan oranlarına yönelik kısıtlama getirilmesi ve kart uygulamalarının, müşterilere verilecek puanların, sağlanacak avantajlar ile bu avantajların sahip olacağı özelliklerin tespit edilmesi vb. hususlar söz konusu olmadığından, başvuruya konu uygulamanın sektörde yaygın olarak kullanılan ortak markalı kredi kartı programlarından farklılaştığı kanaatine varılmaktadır.
- (76) ANA SÖZLEŞME ile kurulan iş birliğinin, pazarın genelinde var olan ortak markalı kart programlarından, gerek program dâhilinde getirilen sınırlamalar gerek ortak ticari karar alma mekanizmaları bağlamında ayrışması dolayısıyla söz konusu rekabet etmeme yükümlülüğünün, bu iş birliklerinde var olan rekabet etmeme yükümlülüklerinden farklılaşarak herhangi bir birikimli etkiyi meydana getirmeyeceği öngörülmektedir. Ek olarak, HSBC'nin, üye iş yeri portföyünü ve dolayısıyla POS terminallerini kapatma kararı aldıktan sonra, kredi kartı hamillerine Advantage markası adı altında hizmet sunmaya devam etmek için POS ve üye iş yeri altyapı hizmetine ihtiyaç duyduğu; bu nedenle ilgili hizmeti verebilecek uygun bankayı bulabilmek adına bir ihale süreci başlattığı, ihale sürecine katılan bankaların yürürlükteki her türlü yasa, hak ve menfaati gözeterek bu ihaleye teklif verdiği, sonuç olarak Advantage markasının en iyi biçimde sürdürülmesi ve mevcut kart hamillerine yönelik hizmetlerin sorunsuz ve aynen devam edebilmesi adına HSBC'nin, QNB FİNANBANK'tan hizmet alma kararı aldığı belirtilmiştir. Bu çerçevede, her ne kadar HSBC'nin ANA SÖZLEŞME süresince başka bir banka ile QNB FİNANBANK ile yaptığı iş birliğine benzer iş birliği kuramayacağı hüküm altına alınmış olsa da HSBC'nin söz konusu hizmet tedariki için ihale düzenlediği ve bu süreçte ihaleye katılan bankalar arasında ihale teklif sürecinde yaşanan rekabet sayesinde mümkün olan en rekabetçi imkânlar üzerinden hizmet alım kararını verdiği anlaşılmaktadır. Tüm bunlardan hareketle, ANA SÖZLEŞME'de belirtilen rekabet etmeme yükümlülüğünün, piyasanın önemli bir bölümünde rekabeti ortadan kaldırmasının mümkün gözükmediği, zira pazardaki yaşanabilecek rekabetin, ihale sürecinde yaşandığı anlaşılmaktadır.
- (77) Bildirim konusu iş birliği taraflarının rakiplerine kıyasla düşük pazar paylarına sahip olduğu ve dolayısıyla pazarda kayda değer ölçüde bir güce sahip olmamaları, pazarda daha geniş kapsamlı iş birliklerini konu edinen ortak markalı kart programları altında rekabet eden rakiplerin varlığı, rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin 5 yıl ile sınırlı olması, iş birliğinin ihale neticesinde gerçekleştirilmesi ve bu süreçte teklif verenler arasında rekabetin yaşanmış olması, HSBC'nin herhangi bir tazminat ödemeksizin sözleşmeyi her zaman feshetme hakkının saklı olması gibi hususlar birlikte değerlendirildiğinde, var olan rekabet etmeme yükümlülüğünün ilgili pazarda kayda değer seviyede rekabeti bozucu bir etki doğurmasının muhtemel görülmediği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca taraflar arasındaki iş birliğinin ortak karar alma mekanizması içermemesi nedeniyle rakip iki teşebbüs arasında yatay seviyede koordinasyona yol açacak bir yapı da teşkil etmediği değerlendirilmektedir. Bu doğrultuda, ANA SÖZLEŞME ve EK SÖZLEŞME'nin uygulanmasının, ilgili pazarın önemli bir bölümünde rekabeti ortadan kaldırmayacağı ve 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (c) bendinde aranan koşulun sağlandığı kanaatine varılmıştır.

d) Rekabetin (a) ve (b) Bentlerindeki Amaçların Elde Edilmesi İçin Zorunlu Olandan Fazla Sınırlanmaması

- (78) Bir anlaşmanın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinden muaf tutulabilmesi için aranan bu dördüncü ve son şarta aykırılık, izlenen amacın elde edilmesi için rekabetin gereğinden fazla sınırlanması ya da rekabetin sınırlanmasının gereğinin dahi bulunmaması halinde ortaya çıkabilecektir. Teşebbüsler, prensip olarak, anlaşma ile amaçladıkları ekonomik yararların gerçekleştirilmesinde, rekabeti en az sınırlayıcı yöntemi tercih etmekle yükümlüdürler. Bu noktada, yapılan anlaşma çerçevesinde elde edilmesi planlanan fayda ile meydana gelen rekabet kısıtlamaları arasında bir denge kurulması gerektiği kabul edilmektedir. Dikey Kılavuz'da bu son şartın, çeşitli pozitif etkilerin elde edilmesi için en az rekabeti bozucu sınırlamaların seçilmesini sağlamada rol oynadığı belirtilmektedir.
- (79) Başvuruda, HSBC'nin, üye iş yeri portföyünü ve dolayısıyla POS terminallerini kapatma kararı aldıktan sonra, kredi kartı hamillerine çeşitli avantajlarla Advantage markası adı altında hizmet sunmaya devam etmek için POS/üye iş yeri altyapı hizmetine ihtiyaç duyduğu; bu kapsamda kredi kartı müşterilerine üye iş yeri POS hizmeti sunabilmek adına QNB FİNANSBANK'ın hizmet veren, HSBC'nin hizmet alan konumunda olduğu bir iş birliğinin yapıldığı ve bu iş birliğinin, yukarıda detaylı şekilde açıklandığı üzere, ortak markalı kart programlarından farklı bir nitelikte olduğu belirtilmiştir. Bu çerçevede tarafların anılan iş birliği kapsamında ortak ticari karar alma mekanizmalarının söz konusu olmadığı beyan edilmektedir.
- (80) Bunun yanı sıra, kredi kartları pazarında tüketicilerin birden fazla karta sahip oldukları ve taksit oranı ve para yerine geçen ödül, nakit/para puan gibi koşullar açısından kendilerine en uygun gelen banka kredi kartını kullanabildikleri belirtilmiş, bu nedenle rekabetçi bir yapıya sahip pazarda tüketiciye sağlanan hizmet, iletişim ve marka standartlarının korunmasının büyük önem arz ettiği ifade edilmiştir. Bu çerçevede ANA SÖZLEŞME'de yer alan uygulama esasları, hizmet standartları, iletişim, üye iş yeri yönetimi ve diğer hususlara ilişkin hükümlerin, tarafların kurumsal değer ve imajının korunması amacı ile konulduğu belirtilmiştir. Bu kapsamda, bir önceki koşulun değerlendirilmesi kapsamında da belirtildiği üzere, ANA SÖZLEŞME ile rekabete etki edebilecek nitelikte ve ortak markalı kredi kartı kullanımı sözleşmelerine benzer şekilde; üye iş yeri edinimine yönelik uygulamalara, yapılacak kampanyalara, reklam ve tanıtım faaliyetlerine, verilecek puan oranlarına ilişkin kısıtlama getirilmesi ve kart uygulamalarının, müşterilere verilecek puanların, sağlanacak avantajlar ile bu avantajların sahip olacağı özelliklerin tespit edilmesi hususları söz konusu değildir.
- (81) Öte yandan dikey ilişkilerde sağlayıcının alıcıya getirmiş olduğu rekabet etmeme yükümlülüğünün yaratacağı muhtemel rekabet karşıtı etkiler, pazarın rakiplere kapatılması ve/veya marka içi rekabetin ortadan kalkmasıdır. Rekabet etmeme yükümlülüğünün süresi arttıkça daha büyük ölçüde bir pazar kapatma etkisi doğacaktır. Bununla birlikte sağlayıcı tarafından alıcıya özgü olarak yapılan yatırımların (örneğin sağlayıcının başka alıcılar için kullanamayacağı teçhizata veya eğitime yatırım yapması vb.) korunması için rekabet yasağı getirilmesi halinde yatırımların geri dönüşünü sağlamaya yetecek kadar süre için; franchise anlaşmalarında olduğu gibi alıcı ve sağlayıcı arasında önemli bir know-how transferinin söz konusu olduğu durumlarda da anlaşmanın süresi boyunca rekabet yasağı getirilmesi dikey anlaşmanın yaratacağı etkinlikler bakımından makul karşılanabilmektedir.

- (82) Tarafların pazarda kayda değer ölçüde bir pazar gücünün bulunmaması, rakiplerin konumu, daha geniş kapsamlı ortak markalı kart programlarının varlığı, rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin 5 yıl ile sınırlı olması, iş birliğinin ihale neticesinde gerçekleşmiş, bu süreçte teklif verenler arasında rekabetin yaşanmış olması, HSBC'nin herhangi bir tazminat ödemeksizin sözleşmeyi her zaman feshetme hakkının saklı olması ve HSBC'nin üye iş yeri edinimine sözleşmeyle sınırlama getirilmemesi gibi hususlar ele alındığından bildirim konu iş birliğinin pazar kapama yaratacak şekilde rekabeti kısıtlama ihtimali olası görülmemiştir.
- (83) İlâveten bildirim konu iş birliği kapsamında ihale yöntemi ile hizmet sağlayıcısı olarak sürece dahil olan QNB FİNANSBANK'ın ilgili hizmetin sunumunda katlandığı maliyetler, POS altyapısının oluşturulması, bakım-onarımı, üye iş yeri ağının kurulması için tahsis edilen kaynak ve bunun doğurduğu maliyetler, HSBC'nin Advantage markalı kartlarının ilgili POS altyapısı ve iş yeri ağını kullanabilmesi için gereken entegrasyon süreçleri gibi hususlar dikkate alındığında, sözleşme süresi boyunca devam edecek olan rekabet etmeme yükümlülüğünün, ölçülülük ilkesi ile bağdaştığı ve yatırımların geri dönüşünün sağlanması bakımından makul olduğu değerlendirilmektedir.
- (84) Bu hususlar çerçevesinde; bildirim konusu uygulamada yer alan kısıtlamaların, rekabeti belirtilen amaçlara ulaşmak için zorunlu olandan fazla sınırlamadığı ve bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (d) bendinde aranan koşulun da karşılandığı anlaşılmaktadır.
- (85) Bildirim konu ANA SÖZLEŞME'ye ve bunun geçerli olduğu sürenin uzatımına ilişkin EK SÖZLEŞME'ye ilişkin olarak yukarıda yer verilen bireysel muafiyet değerlendirmesinin sonucunda, ANA SÖZLEŞME ve EK SÖZLEŞME'nin, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde aranan tüm koşulları sağladığı dolayısıyla bireysel muafiyetten yararlanabileceği kanaatine varılmıştır.

H. SONUÇ

- (86) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,
- QNB Finansbank AŞ ile HSBC Bank AŞ arasında 09.06.2017 tarihinde imzalanan Üye İşyeri Kullanım Programı Sözleşmesi ve ekleri (ANA SÖZLEŞME) ile ANA SÖZLEŞME'ye ek olarak akdedilen ve 09.06.2022 tarihinde yürürlüğe giren Üye İşyeri Kullanım Programı Ek Sözleşmesi'nin (EK SÖZLEŞME) 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğuna ve anılan sözleşmelere aynı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilemeyeceğine,
 - 09.06.2017 tarihli ANA SÖZLEŞME ve 09.06.2022 tarihli EK SÖZLEŞME'nin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlanamadığına,
 - Bununla birlikte 09.06.2017 tarihli ANA SÖZLEŞME ve 09.06.2022 tarihli EK SÖZLEŞME'ye 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde beş yıllık sözleşme süresi boyunca bireysel muafiyet tanınmasına

24-29/685-286

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.